

ZDRAVOTNÝ STAV LESOV V ROKU 2019 V BANSKOBYSSTRICKOM KRAJI

Michal Lalík

Lalík, M.: Forest health in Banská Bystrica region in 2019. APOL, 2020, vol. 1, no. 2, p. 198–200.

Abstract: The paper presents the health status of forests in the Banská Bystrica Region, Slovakia. Various factors that affect the forests health as well as the distribution of accidental felling by individual county are summarized.

Key words: sanitary felling; bark beetles; pathogenic fungi; Banská Bystrica Region

Výška náhodnej ťažby na celkovej ťažbe dosiahla podiel 41,5 %. Na ihličnatých drevinách podiel náhodnej ťažby tvorí 90,3 % a na listnatých 9,7 %. Najvyšší objem náhodných ťažieb sa zaznamenáva v okrese Brezno (552 tis. m³), čo predstavuje 64,6 % náhodných ťažieb v kraji. Okolo 7 % pripadá na okres Revúca (59,3 tis. m³) a 5 % okres Rimavská Sobota (43,8 tis. m³). Nasledujú okresy Detva (39 tis. m³), Banská Bystrica (34,7 tis. m³), Zvolen (30,3 tis. m³), Žiar nad Hronom (26 tis. m³), Poltár (24,7 tis. m³), Lučenec (14,9 tis. m³), Žarnovica (13,7 tis. m³), Banská Štiavnica (8,9 tis. m³), Veľký Krtíš (3,4 tis. m³) a Krupina (3,2 tis. m³).

Tabuľka 1. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Banskobystrického kraja v roku 2019

Table 1. Occurrence of harmful factors in the forests of the Banská Bystrica Region in 2019.

Činitele	Dreviny		
	Ihličnaté	Listnaté [m ³]	Spolu
Abiotické škodlivé činitele	144 202	69 711	213 913
Abiotické činitele	144 202	69 711	213 913
Iné abiotické	179	278	457
Sneh	1 204	150	1 354
Sucho a úpal	10 868	16 131	26 999
Vietor	131 951	53 152	185 103
Antropogénne škodlivé činitele	813	1 765	2 578
Antropogénne činitele	813	1 765	2 578
Imisie	728	376	1 104
Iné antropogénne	1	255	256
Odcudzenie dreva	81	1 081	1 162
Požiare	3	53	56
Biotické škodlivé činitele	625 623	11 761	637 384
Huby	4 546	4 291	8 837
Hniloby	613	576	1 189
Iné huby	799	2 578	3 377
Podpňovka	3 134	249	3 383
Rakovina a nekróza kôry	0	428	428
Tracheomykózy	0	460	460
Ostatné biotické škodlivé činitele	262	428	690
Iné biotické	113	421	534
Obhryz a lúpanie zverou	149	7	156
Podkôrný hmyz	620 815	7 042	627 857
Iný podkôrný hmyz	15 980	4 392	20 372
Lykožrút lesklý	1 074	0	1 074
Lykožrút smrekovcový	58	0	58
Lykožrút smrekový	596 115	0	596 115
Lykožrúty na jedli	2 921	0	2 921
Podkôrník dubový	0	2 650	2 650
Podkôrníkové na borovici	4 667	0	4 667
Banskobystrický	770 638	83 237	853 875

Množstvo hmoty napadnutej podkôrným a drevokazným hmyzom (PDH) dosiahlo 637 tis. m³. Najdôležitejším druhom podkôrneho hmyzu je rovnako ako ostatné roky lykožrút smrekový (*Ips typographus*), ktorý dosahuje 94,9 % podiel z hmoty napadnutej PDH. Tak ako v posledných rokoch, aj v roku 2019 bol pozorovaný hojný výskyt ohnisk podkôrneho hmyzu v smrečinách.

Abiotické škodlivé činitele poškodili v kraji 213,9 tis. m³ drevnej hmoty. Najviac hmoty bolo poškodené vetrom (185,1 tis. m³), suchom a úpalom 27 tis. m³ a snehom 1,4 tis. m³.

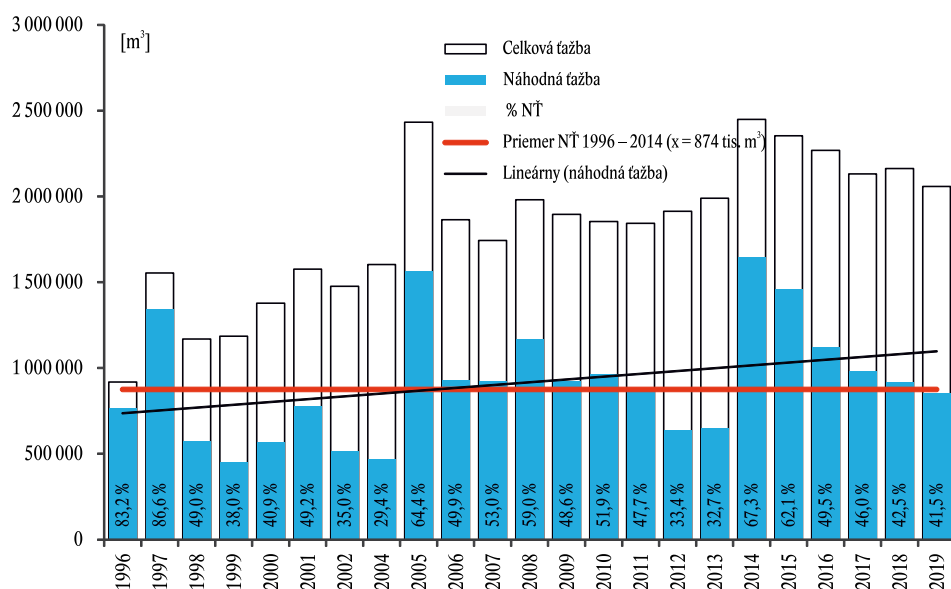
Fytopatogénnymi organizmami bolo napadnutých 8,8 tis. m³ drevnej hmoty. Podpňovkami bolo napadnutých 3,4 tis. m³, okolo 1,1 tis. m³ hnilobami, 460 m³ tracheomykóznymi ochoreniami a okolo 3,4 tis. m³ inými hubami. Tracheomykózne ochorenia oproti minulým rokom klesli, k čomu prispela dostatočná vlhkosť. Významné škody na jaseňových porastoch naďalej spôsobuje huba *Chalara fraxinea*, ktorej pohlavným štádiom je diskomycétna huba *Hymenoscyphus fraxineus* (čiašočka jaseňová).

Antropogénnymi škodlivými činiteľmi bolo poškodených 2,6 tis. m³ drevnej hmoty, z čoho okolo 1,2 tis. m³ hmoty bolo odcudzenej a okolo 1,1 tis. m³ hmoty pripadá k škodám spôsobeným imisiami.

Tabuľka 2. Objem náhodnej a celkovej ťažby v roku 2019 podľa okresov Banskobystrického kraja

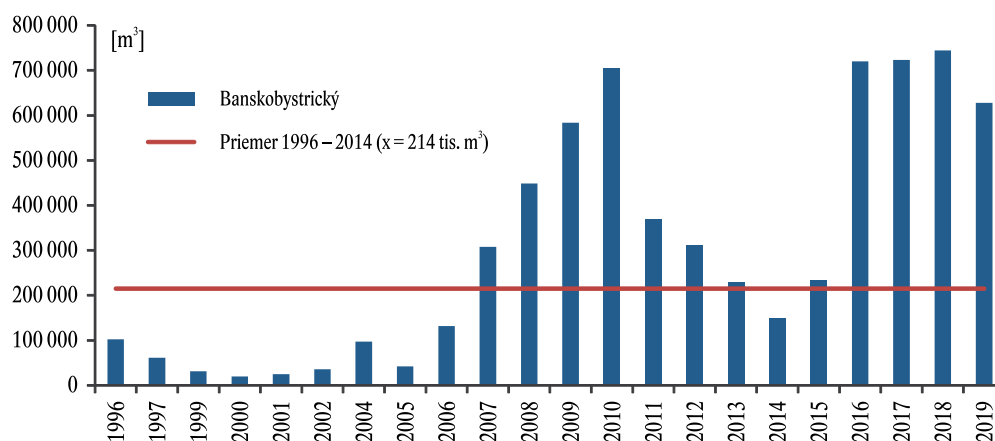
Table 2. Volume of sanitary felling, and total felling volume in 2019 by districts of the Banská Bystrica Region.

Okresy	Náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	Ihličnaté drevisy	Listnaté drevisy	Spolu		Ihličnaté drevisy	Listnaté drevisy	Spolu
Banská Bystrica	31 325	3 415	34 740	24,5 %	78 420	63 293	141 713
Banská Štiavnica	5 937	3 010	8 947	13,1 %	11 853	56 406	68 259
Brezno	543 047	8 932	551 979	83,2 %	636 223	27 149	663 372
Detva	33 653	5 332	38 985	45,7 %	48 391	36 992	85 383
Krupina	1 298	1 863	3 161	6,2 %	2 265	49 112	51 377
Lučenec	6 993	7 920	14 913	11,2 %	10 444	123 033	133 477
Poltár	21 803	2 914	24 717	25,8 %	28 560	67 129	95 689
Revúca	52 813	6 487	59 300	29,6 %	67 540	132 843	200 383
Rimavská Sobota	27 848	15 946	43 794	23,0 %	34 237	156 139	190 376
Veľký Krtíš	363	3 062	3 425	6,4 %	1 753	52 120	53 873
Zvolen	16 658	13 611	30 269	19,0 %	39 630	120 005	159 635
Žarnovica	6 548	7 136	13 684	13,6 %	19 562	80 799	100 361
Žiar nad Hronom	22 352	3 609	25 961	22,8 %	34 790	79 002	113 792
Spolu	770 638	83 237	853 875	41,5 %	1 013 668	1 044 022	2 057 690

Obrázok 1. Vývoj podielu náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Banskobystrickom kraji

Figure 1. Development of sanitary felling share in total felling volume in the Banská Bystrica Region.

Obrazok 2. Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Banskobystrickom kraji
Figure 2. Development of sanitary felling caused by bark beetles and wood-boring insects in the Banská Bystrica Region.

Prognóza vývoja zdravotného stavu lesov v Banskobystrickom kraji

Predpokladáme, že celkový objem náhodnej ťažby v Banskobystrickom kraji zostane na rovnakej úrovni oproti roku 2019. Predpokladáme to na základe nadpriemerných úhrnov zrážok ale vyšších teplôt, že objem kalamitnej ťažby zostane na rovnakej úrovni. Objem kalamitnej ťažby zapríčinennej podkôrneho hmyzu ako aj hubovými ochoreniami zostane na rovnakej úrovni.

Podakovanie

Práca bola podporená projektom „Výskum a vývoj na podporu konkurencieschopnosti slovenského lesníctva – SLOVLES“, projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Práca bola realizovaná s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

Adresa:

Ing. Michal Lalík
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochranná služba,
Lesnícka 11, SK – 969 01 Banská Štiavnica
e-mail: michal.lalik@nlcsk.org